



تکلیف پیام‌رسان‌های داخلی روشن نیست

پیشرفت در زمینه فناوری‌های برتر از جمله پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی فرآیندی بسیار پیچیده، زمانبر و هزینه‌بر است. آن‌قدر که کشورهای معدودی در دنیا توانسته‌اند برندهای معتبری را در این عرصه ایجاد کنند و دست به جذب مخاطبان جهانی برای نرم‌افزارهایشان بزنند. کشورهای دیگر نیز معمولاً یا دنباله‌رو کشورهای پیشرفته در این زمینه هستند یا نمی‌توانند محصول باکیفیت و پرمخاطبی را در این زمینه ارائه کنند.

همچنین باید توجه داشت پیشرفت در زمینه فناوری اطلاعات به دانش و تجربه نیاز دارد و هیچ‌گاه این مساله ناگهانی اتفاق نمی‌افتد. به طور مثال در زمینه پیام‌رسان‌های داخلی چندبار در کشورمان تجربه کرده‌ایم که نمی‌توان ناگهان با قطع اینترنت جهانی، بسیاری از کاربران را به سمت استفاده از این پیام‌رسان‌ها سوق داد؛ زیرا در این شرایط پیام‌رسان‌ها ناگهان با شوک مواجه شده و آمادگی جذب چند برابری کاربر را ندارد.

در واقع، این شرکت‌ها معمولاً سرورهای خود را طوری طراحی می‌کنند که حداکثر توانایی جذب دو برابری کاربران جدید را دارد، نه این که به طور ناگهان بخواهد نیاز چند برابر کاربر جدید را رفع کند. به همین دلیل در شرایطی مثل امروز با هجوم کاربران داخلی با پیام‌رسان‌های داخلی مواجه‌ایم و این پیام‌رسان‌ها دچار کندی و اختلال می‌شود. بنابراین اختلالات امروز پیام‌رسان‌های داخلی، اتفاقی طبیعی در حوزه فناوری اطلاعات محسوب می‌شود و اساساً قطع این اینترنت جهانی است که موجب هجوم کاربران به پیام‌رسان‌های داخلی شده و شرایط غیرطبیعی را برای این پیام‌رسان‌ها ایجاد کرده است.

از سویی دیگر، در سال‌های گذشته پیام‌رسان‌های داخلی وقتی روی ریل موفقیت بوده‌اند که فرآیند رشدشان تدریجی بوده است و معمولاً در شرایطی مثل امروز نتوانسته‌اند کاربران ماندگاری را جذب کنند. در حالت کلی نیز در حوزه فناوری اطلاعات، یک برند وقتی توسعه‌ی پایدار پیدا می‌کند که کاربران آن به طور تدریجی افزایش یابند و ماندگار باشند. از سوی دیگر، کسب‌وکارهای این چنینی وقتی در حال رشد باشند، سعی می‌کنند برای جذب کاربران بیشتر، اولویت خود را روی بهبود ویژگی‌هایشان بگذارند، نه افزایش تعداد سرورهایشان. در این شرایط، اگر پیام‌رسان‌ها بخواهند سرورهایشان را بیشتر کنند نیز هیچ‌گاه در یک مرتبه به چند برابر کردن آنها دست نمی‌زنند، زیرا اساساً سرمایه‌گذاری روی افزایش سرورها وقتی هنوز کاربر ماندگاری جذب نشده، منطقی نیست.

بنابراین تا وقتی شرایط به این شکل باشد که در بعضی ايام خاص کاربران به پیام‌رسان‌های داخلی هجوم آورند و بعد از عادی شدن شرایط از این پیام‌رسان‌ها خارج شوند، پیشرفت محسوسی در زمینه پیام‌رسان‌های داخلی در کشورمان ایجاد نخواهد شد. مگر این که نهادهای مختلف حاکمیت، تصمیم یکپارچه خود درباره نوع حمایت از این پیام‌رسان‌ها بگیرند. نه این که مثل دو سال گذشته رفتار نهادهای حاکمیتی با پیام‌رسان‌های داخلی و خارجی اصلاً حاکم‌دار و مریز باشد و در عین مسدود کردن یک پیام‌رسان خارجی، پوسته‌های داخلی آن را فعال نگه دارند و از سویی دیگر نیز در عین سر دادن شعار برای حمایت از پیام‌رسان‌های داخلی، عملاً بودجه خاصی در این‌زمینه اختصاص ندهند. در چنین شرایطی نه مردم می‌توانند به تصمیمات نهادهای حاکمیتی در زمینه حمایت از پیام‌رسان‌های داخلی اعتماد کنند و نه سرمایه‌گذاران این کسب‌وکارها می‌توانند با اطمینان خاطر در این حوزه به سرمایه‌گذاری بپردازند.

بنابراین می‌توان اذعان کرد امروز مهم‌ترین چالش کشور در حوزه فناوری اطلاعات، این است که نه حاکمیت برنامه مشخصی را در این زمینه اعلام کرده است و نه مردم و فعالان این حوزه تکلیف خود را می‌دانند. تا زمانی هم که این تکلیف مشخص نشود، هیچ‌گاه نمی‌توان به توسعه شبکه ملی اطلاعات و سایر زیرمجموعه‌های آن از جمله پیام‌رسان‌های داخلی دل بست.



دست‌کم ۲۳ سال است که به‌طور جدی درباره اینترنت داخلی حرف زده می‌شود اما آن‌طور که باید به این مهم توجه نمی‌شود

۴۰ هزار کلاس درس نیمه‌کاره

محسن حاجی میرزایی، وزیر آموزش و پرورش با اشاره به این که استان تهران از محروم ترین استان‌های کشور در بحث فضای آموزشی است، گفت: اولویت اصلی ما در تأمین فضای آموزشی، تکمیل ۴۰ هزار کلاس درس نیمه‌کاره در کشور است. وی افزود: استان تهران یکی از محروم‌ترین استان‌ها در بحث فضا‌های آموزشی است، در برخی مناطق مانند منطقه ۲۲ با وجود توسعه‌ای که دارد، پیش‌بینی فضای آموزشی مناسب نشده است، /تسنیم



آزمایش نسبتاً موفق اینترنت ملی

با قطع شدن اینترنت بین‌المللی در ایران، اینترنت داخلی و بومی در معرض آزمون جدی قرار گرفت



مریم خباز

جامعه

موفق بیرون آمده با این حال هنوز مشکل ماقطعی اینترنت و نبود جایگزین سفت و سخت برای آن در کشور است. یک اینترنت داخلی قدرتمند و فراگیر که اگر اینترنت جهانی عمداً یا اتفاقاً قطع شد باک‌مان نباشد و زندگی‌مان لنگ نماند.

چه فرودین امسال که هرک‌ها حمله‌ای سایبری ترتیب دادند، چه تابستان امسال که کاربران طی ده روز با دو اختلال اینترنت مواجه شدند و چه این روزها بعد از آشوب‌های بنزینی و تعطیل شدن کامل اینترنت، یک چیز به ما ثابت شد. حالا شک نداریم اینترنت داخلی یا همان شبکه ملی اطلاعات، آماده روزهای سخت نیست. درباره این آماده نبودن البته نمی‌شود قضاوت درست و درمانی داشت، چون نمی‌دانیم آیا زیرساخت‌های توسعه اینترنت داخلی مهیا نیست، یا بودجه کافی برای توسعه آن اختصاص نمی‌دهند یا اساساً کسانی در این کشور هستند که به اینترنت داخلی اعتقادی ندارند.

دست‌کم ۱۲ سال است که به طور جدی درباره اینترنت داخلی حرف زده می‌شود. اواسط دهه ۸۰ خورشیدی بود که ابعاد و اجزای اینترنت ملی تعیین شد و شبکه ملی IP، شبکه‌های متروانت استانی و IDCهای استانی به عنوان اجزای آن معرفی شد. از آن روزها به این سو اما اینترنت ملی سرسختانه طرحی پرابهام و پرچالش در حوزه آئی تی باقی ماند چون یک روز باید نمایندگان مجلس را برای بودن و ماندنش توجیه می‌کرد و یک روز باید شاهد تصویب نشدن بودجه بود. اطلاعات آرشویی نشان می‌دهد بودجه اولیه پیشنهادی وزارت ارتباطات برای اینترنت ملی

مرگ سالانه ۶۰ هزار ایرانی به دلیل مصرف دخانیات

بهزاد ولی‌زاده، رئیس دبیرخانه ستاد کشوری کنترل دخانیات وزارت بهداشت با اشاره به بیماری‌های ناشی از مصرف مواد دخانی در کشور، گفت: سالانه ۶۰ هزار نفر به دلیل مصرف دخانیات، جان خود را از دست می‌دهند. وی افزود: مصرف مواد دخانی در کشور به بروز بیماری‌هایی منجر می‌شود که نزدیک به ۴۰ هزار میلیارد تومان، هزینه برای نظام سلامت دارد. ولی‌زاده ادامه داد: هزینه‌ای که مصرف مواد دخانی به دولت تحمیل می‌کند، بیش از ۱۰ هزار میلیارد تومان است. / مهر

مجانی خدمات می‌دهند و کارها را راه می‌اندازند پس چرا آنها به خود زحمت بدهند و پول خرج نسخه‌های وطنی کنند.

نقطه ضعف و پاشنه آشیل اینترنت ملی شاید دقیقاً همین باشد، یعنی استفاده از ساخته‌های خارجی‌ها و محصول فکر و نوآوری آنها به سبب بی‌زحمت بودنش و پشت کردن به ساخت نمونه‌های داخلی قوی، مبتکرانه و امن از شبکه‌های اجتماعی و موتورهای جست‌وجو که اتفاقاً هم زحمت دارد و هم سرمایه می‌خواهد.

این نوعی از وابستگی است که باید از آن ترسید، ترسی که زوج مکملش خطر است. آن وقت که سرویس دهنندگان بیگانه این خدمات میل‌شان بکشد که اینترنت ما را قطع کرده و ما رamiان مرزهای کشورمان حبس کنند.

بی‌دلیل نبود که دیروز وزیر ارتباطات در صحن شورای شهر تهران از اعضای پارلمان شهر تذکر گرفت. مجید فراهانی به عنوان یک منتقد گفت بدون شک اخلاکری و ایجاد ناامنی

محکوم است، ولی قطع شدن اینترنت نباید موجب اخلال در کسب و کارهای اینترنتی و ارائه خدمات الکترونیک به شهروندان شود، شهروبانو امانی نیز ادامه داد اگر از کسب و کارهای نو حرف می‌زنیم پس زیرساخت آن را که اینترنت است نیز باید فراهم کنیم.

این چند روز که اینترنت قطع است به‌جز ما رسانه‌ای‌ها که با دشواری کارمان را پیش می‌بریم، همه کسانی که کارشان به نحوی با پیام رسان‌ها، تاکسی‌های آنلاین، مسیریاب‌ها و نقشه، فروشگاه‌های اپلیکیشن، اپلیکیشن‌های بانکی یا سرویس‌های محتوایی مثل نمایش فیلم و موتور جست‌وجو و ایمیل است یا اصلاً خودشان صاحب کسب و کارهای آنلاین هستند دچار مشکل‌اند که زنگ هشدارى است نه برای امروز که فضای کشور خاص و ویژه است، بلکه برای آن روز که اینترنت جهانی را به عمد روی مان قطع کنند و علاوه بر فهرست بلندبالای تحریم‌های خارجی، تحریم ارتباطی نیز گریبانمان را بگیرد.

این خطر به حدی جدی است که ناچاریم بخشی از گفت‌وگوی‌مان با مهدی علایی زاده، کارشناس امنیت اطلاعات پس از حمله سایبری فرودین امسال را بازنشر دهیم که گفت باید اینترنت و شبکه ملی هرکدام در مسیر خودشان حرکت کنند و مرزبندی‌هایشان شفاف و دقیق باشد ولی این مرزبندی فعلاً در کشورمان وجود ندارد و ارتباطات ام پی‌ا‌اس کشور نیز که شبکه‌ای به ظاهر جدا از اینترنت است، هم از نظر تجهیزات و هم از نظر بستر تجهیزاتی با اینترنت جهانی یکی است. **✎**

✎ وابستگی خطرناک

ما نه چین هستیم که سال‌هاست اینترنت ملی دارد و نه روسیه که همین اواخر صاحب اینترنت ملی شد. ما کشوری هستیم فاقد اینترنت داخلی منسجم و قدرتمند و فراگیر درحالی که هر آن بیم خطر برایمان می‌رود و اتفاقاً تجربه هم کرده‌ایم که از این نقطه تا چه حد آسیب‌پذیریم.

فرض کنیم ناآرامی‌های اخیر کاملاً فروکش کند و ایران همان سرزمین امن همیشگی شود ولی یک روز ناگافل و بی‌خبر، دشمنان از بیرون عزم کنند که ما اینترنت نداشته باشیم و ارتباطمان با دنیا قطع شود. به نظر تان آن وقت چه می‌شود. آیا واماندگی و درماندگی‌مان ملی نخواهد شد؟ مگر تجربه حمله سایبری فرودین امسال تجربه کوچکی بود؟ پشت این حقیقت که اینترنت ملی در کشورمان یا نمی‌گیرد یک چرای بزرگ نهفته است. جواب یک چرا را البته می‌دانیم که مربوط است به تزریق ناکافی بودجه به این بخش. موضوع دیگر که البته مهم تر از اولی به نظر می‌رسد ربط مستقیمی با بی‌انگیزگی مدیران برای پیگیری، توسعه و تقویت اینترنت ملی دارد، شاید هم بی‌اعتقادی آنها به این شبکه ملی. پاسخ این سوال که چرا اینترنت ملی در کشور پاکیر نمی‌شود و به کاربران آن طور که لازم است خدمات نمی‌دهد و همچنین به عنوان سپری دفاعی در برابر تهدیدات خارجی عمل نمی‌کند، این نیز می‌تواند باشد که میان مدیران کشور هستند کسانی که وقتی می‌بینند انواع و اقسام موتورهای جست‌وجو و شبکه‌های اجتماعی خارجی به ایرانی‌ها مفت و

اینترنت ملی محک خورد

بعد از به آشوب کشیده شدن اعتراضات نسبت به گرانی بنزین در بعضی شهرهای کشور، اینترنت کاربران ایرانی با اختلال گسترده‌ای مواجه شده است. به گونه‌ای که از بعدازظهر روز شنبه تا کنون دسترسی به سایت‌های خارجی میسر نیست و فقط می‌توان به سایت‌های داخلی مراجعه کرد.

دولت قطعی اینترنت را یک راه‌حل موقت اما مفید برای کنترل ناآرامی‌ها ارزیابی می‌کند. اما نکته اینجاست که قطع شدن اینترنت صرفاً در کشور ما به عنوان راه‌حلی برای کنترل آشوب و ناآمنی تلقی نمی‌شود. در این زمینه می‌توان اعتراضات دانشجویی انگلیس در سال ۲۰۱۱ را مثال زد که در آن ايام، دولت انگلستان دست به قطعی موقت اینترنت زد. یا به طور مثال، دولت ترکیه نیز در زمان اعتراضات میدان تقسیم استانبول در سال ۲۰۱۳ ناچار شد محدودیت‌هایی را بر اینترنت وضع کند. همچنین در مصر، عراق و بسیاری از کشورهای دیگر نیز از قطع کردن اینترنت به عنوان راه‌حلی موقت برای کنترل ناآرامی‌ها استفاده شده است.

اما قطعی اینترنت، آسیب‌هایی را نیز برای کشورمان در پی داشته است. در این زمینه می‌توان از خسارت مالی ۲۴۰ میلیون دلاری یاد کرد که به اعتقاد سایت Netblocks در چند روز گذشته به دلیل دسترسی نداشتن کاربران ایرانی به اینترنت بین‌المللی به کشورمان تحمیل شده است. همچنین بسیاری از مردم به خصوص گردانندگان کسب‌وکارهای مجازی از اینترنت به عنوان یکی از نیازهای روزمره خود استفاده می‌کنند. نیازی که دسترسی نداشتن به آن همچون قطعی آب و برق می‌توان زندگی عادی این دسته از مردم را مختل کند.

از سویی دیگر با قطعی اینترنت بین‌المللی، اینترنت داخلی و شبکه ملی اطلاعات در آزمون ناخواسته و ناگهانی قرار گرفت. در این شرایط بسیاری از کسب‌وکارهای وابسته به شبکه‌های اجتماعی با مشکلات متعددی مواجه

ذره‌بین

شده‌اند، زیرا در روزهای اخیر بسیاری از سایت‌های ایرانی که اطلاعاتشان روی سرورهای خارجی قرار داشت، نتوانسته‌اند به کاربران داخلی خدمات خود را ارائه کنند. جالب‌تر آن که در ۵ روز گذشته، بسیاری از سرویس‌های اینترنتی دولتی مثل تامین اجتماعی یا هوشناسی نتوانستند به مردم خدمات ارائه کنند.

همچنین قطعی اینترنت جهانی در روزهای اخیر ضعف‌های متعدد اینترنت داخلی را به طور واضی آشکار کرد. از جمله این که مشخص شد شبکه ملی اطلاعات ما تا چه میزان در زمینه موتورهای جست‌وجوی داخلی، ایمیل‌های ایرانی و پیام‌رسان‌های ملی ضعف دارد، چراکه هیچ‌کدام از این ابزارهای اینترنتی در این روزها نتوانسته‌اند آن‌طور که باید و

شاید پاسخگوی نیاز کاربران داخلی باشند. با این حال، در این شرایط بسیاری از پلتفورم‌های ایرانی در این روزها توانستند در بستر اینترنت ملی به فعالیت خود ادامه دهند. به طور مثال تراکنش‌های بانکی و نرم‌افزارهای مالی در روزهای اخیر با اختلال بسیار اندکی مواجه شدند و توانستند از آزمون قطعی اینترنت جهانی سربلند بیرون آیند. همچنین در این روزها مشکل خاصی در بیشتر سایت‌های خرید و فروش داخلی، کتاب‌خوان‌های داخلی و سایت‌های نمایش فیلم و سریال اینترنتی ایجاد نشد، زیرا همه این سایت‌ها اطلاعات خود را روی سرورهای ایرانی قرار داده‌اند. ضمن این که تاکسی‌های اینترنتی، نرم‌افزارهای سفارش غذا و سامانه‌های فروش بلیت اتوبوس، قطار و هواپیما نیز به لطف وصل بودن به شبکه ملی اطلاعات در روزهای گذشته دچار اختلال نشدند. همچنین رسانه‌های رسمی و سایت‌های خبری داخلی نیز در این روزها بدون مشکل به ارائه خدمات به مخاطبان خود پرداختند. با این حال، باید گفت سرورهای داخلی ظرفیت پوشش محدودی دارند و ادامه این روند در صورت تقویت نشدن این سرورها می‌تواند سبب کندی و اختلال اینترنت ملی در روزهای آینده شود.